

Spis treści

Wstęp	9
I. Żywiół jako przedmiot analizy interdyscyplinarnej . . .	13
Kłeska żywiołowa jako fakt kulturowy	13
Narracyjny wymiar doświadczeń społecznych	19
Egzystencjalny wymiar lamentu	23
Kulturologiczna analiza sytuacji traumatycznych	27
Kulturowa „obronność percepcyjna”	32
II. Człowiek wobec żywiołów	39
Symbolika wody w tradycyjnej kulturze ludowej	42
Tradycyjne zabezpieczenia przed kataklizmami	48
Tradycyjne i współczesne wyobrażenia o mechanizmach rządzących światem naturalnym	50
Zwiastuny kataklizmu	53
Miejsca „naznaczone”	58
Aktywizacja pamięci społecznej	61
Folklorystyczne ramy pamięci społecznej	65
III. Powódź 1997 roku jako katastrofa społeczna i kulturowa	73
Okrutny lipcowy żywioł 1997 roku	75
Zachwianie ładu instytucjonalnego. Zbratanie w gapiostwie	80
Destrukcja ładu społecznego. Wspólnota krótkotrwała	86
Powrót ładu zinstytucjonalizowanego. Zbratanie ofiar	91
IV. Media w sytuacji zagrożenia społecznego	97
Gazeta mówiona. Funkcjonowanie stacji radiowych w trakcie trwania powodzi	97
Dramaty „na żywo”. Telewizyjne relacje z powodzi	114
www. Powódź w internecie	125
Waga drukowanych słów. Prasa codzienna w dniach powodzi	129

Przed szkodą i po szkodzie. Praca dziennikarzy w sytuacjach kryzysowych	137
---	-----

V. Folklorystyczne mechanizmy oswajania traumy popowodziowej	143
„Wentyl ludzkich lęków”. Siła pogłoski	144
Mityzacja obrazu rzeczywistości	159
Powódź opowiadana	167
Typologia opowieści wspomnieniowych związanych z powodzią	172
Żywioł i śmiech. Uniwersalny charakter anegdoty	186

VI. Kulturowy kontekst oswajania przestrzeni zdegradowanej kataklizmem	193
Kategoria przestrzeni w naukach humanistycznych	193
Przestrzeń naznaczona piętnem klęski	197
„Miejsca święte prywatnego świata”	201
Trauma kulturowa. Potrzeba mówienia	207
Celebrowanie pamięci	210
Rytuał „wycofania”	214
Życie po wodzie	219
Zakończenie	225
Aneks	231
Bibliografia	239